

ЖАГСААЛ ЦУГЛААН, НИЙТИЙН ЭМХ ЗАМБАРААГҮЙ БАЙДАЛ БИЙ БОЛСОН ҮЕД ТӨРИЙН БАЙГУУЛЛАГУУДТАЙ ХАМТАРЧ АЖИЛЛАХ НЬ

Ш.Чулуун

ХСИС-ийн Цагдаагийн сургуулийн АТБТ-ийн
ахлах багш, цагдаагийн дэд хурандаа

Товч агуулга. Жагсаал цуглаан, нийтийн эмх замбараагүй байдал бий болсон үед цагдаагийн байгууллагын хийж гүйцэтгэх үйл ажиллагаа, түүний эрх зүйн зохицуулалт хууль сахиулах тусгайлсан чиг үүрэгтэй болон бусад төрийн байгууллагуудын эрх үүрэг, хамтын ажиллагааны талаар авч үзсэн болно.

Түлхүүр үг: Жагсаал, цуглаан, эмх замбараагүй байдал, оролцоо, үүрэг, ажиллагаа

Монгол Улсын шинэ Үндсэн хуулийг 1992 онд баталснаар хууль тогтоомжийг түүнд нийцүүлэн бүрэн шинэчлэх ажил эхэлсэн бөгөөд “Монгол Улсын Үндсэн хуулийг бүрнээ дагаж мөрдөх ажлыг зохион байгуулах тухай” Улсын Бага Хурлын 1992 оны 14 дүгээр тогтоолын дагуу төрийн байгууллагын шинэтгэлийг хийх ажлын хүрээнд шүүх эрх мэдлийн болон хууль сахиулах байгууллагуудын шинэчлэл эхэлсэн билээ.

Улмаар 1998 онд Улсын Их Хурал эрх зүйн бодлогын цаашдын чиг хандлагыг тодорхойлсон “Монгол Улсын эрх зүйн шинэтгэлийн хөтөлбөр”-ийг баталж, Үндсэн хуульд тунхагласан зарчим, үзэл санааны дагуу төрийн бүх шатны байгууллага, албан тушаалтны хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны үндсэн чиглэлийг тодорхойлж, улс төр, нийгэм, эдийн засгийн хөгжил дэвшлийг хангах эрх зүйн үндэс, таатай орчныг бүрдүүлснийг тэмдэгдэх нь зүйтэй юм.

Тус хөтөлбөрт: “Эрх зүйн шинэтгэлийг хэрэгжүүлэхдээ төрт ёсныхоо олон зуун жилийн дэвшилт уламжлал, эрх зүйн тогтолцоо бүрэлдэн бий болсон арга, хэлбэрийг харгалзан, дэлхийн улс орнуудын нийтлэг чиг хандлага, өөрийн орны өвөрмөц нөхцөл байдал, үндэснийхээ ашиг сонирхолд нийцүүлэх зарчимд тулгуурлана” хэмээн заажээ.

Энэхүү ажлын хүрээнд Цагдаагийн байгууллага нь хуулиар хүлээлгэсэн үндсэн чиг үүргээ биелүүлэхдээ Улсын Их Хурлаас баталсан Цагдаагийн албаны тухай хууль болон бусад хууль, эрх бүхий байгууллага, албан тушаалтнаас баталсан холбогдох эрх зүйн актуудыг үйл ажиллагаандаа хэрэгжүүлэн ажиллаж байна.

Цагдаагийн байгууллага гэмт хэрэгтэй тэмцэх, олон нийтийн аюулгүй байдлыг хангах, нийтийн хэв журам хамгаалах чиг үүрэгтэй ажиллах бөгөөд хууль сахиулах дээрх үүргээс гадна иргэнд үйлчлэх үйл ажиллагаа явуулдаг.

Нийтийг хамарсан арга хэмжээ гэдэг нь хүмүүсийн улс төр, бие бялдар, оюуны хэрэгцээг хангах зорилготой тэдгээрийн эрх ашигт нийцсэн олон түмний оролцоотойгоор явагдаж байгаа иргэдийн хүний эрх, эрх чөлөө хэрэгжих, өөр хоорондоо харилцах хэлбэр бие хүн, хамт олон, нийгэм бүхэлдээ үзэл бодол, үйл хөдлөл чиглэлээ нэгтгэх арга хэрэгсэл болсон зохион байгуулалттай үйлдлийн нийлбэр юм.

Монгол Улсын Үндсэн хуулинд “Монгол Улсын иргэн нь итгэл үнэмшилтэй байх, үзэл бодлоо чөлөөтэй илэрхийлэх, үг хэлэх, хэвлэн нийтлэх, тайван жагсаал, цуглаан хийх эрх чөлөөтэй”¹, мөн жагсаал, цуглааныг Монгол Улсын иргэн, улсын бүртгэлд бүртгэгдсэн улс төрийн нам, төрийн бус байгууллага зохион байгуулах эрхтэй гэж тусгайлан заажээ.²

Дээр дурьдсан субъектууд нь гудамж, талбайд жагсаал, цуглаан хийхдээ энэ тухай мэдэгдлийг сум, дүүргийн Засаг даргад өгч бүртгүүлэх үүрэгтэй байна. Жагсаал, цуглаан хийхээр төлөвлөсөн гудамж, талбай нь хоёр буюу түүнээс дээш сум, дүүргийн хилийн цэст хамаарах газар нутгийг

¹МУ-ын Үндсэн хуулийн 16-р зүйлийн 16 дахь хэсэг

²Жагсаал цуглаан хийх журмын тухай хуулийн 4-р зүйлийн 1 дэх хэсэг

хамарч байгаа бол мэдэгдлийг аймаг, нийслэлийн Засаг даргад өгч бүртгүүлнэ³ гэж газар нутгийн байршлыг нь тодорхой нарийвчлан тусгаж өгчээ.

Жагсаал, цуглаан хийх тухай мэдэгдэлд түүний зорилго, эхлэх, дуусах хугацаа, оролцогчдын баримжаа тоо, хэрэглэх техник хэрэгсэл, цуглах, жагсан явах гудамж, талбай зэргийг тодорхой заана. Засаг дарга жагсаал, цуглаан хийх тухай мэдэгдлийг хүлээн авснаас хойш ажлын 3 өдрийн дотор түүнийг бүртгэсэн эсэхээ бичгээр мэдэгдэнэ.

Жагсаал, цуглаан хийх мэдэгдлийг бүртгэх эсэх тухай асуудлыг шийдвэрлэхийн тулд нэмж тодруулах буюу зохицуулбал зохих асуудал гарвал Засаг дарга нь жагсаал цуглаан хийх журмын тухай хуулийн 9-р зүйлийн 3 дахь хэсэгт заасны дагуу ажлын 3 өдрийн дотор зохион байгуулагчтай харилцаж зохицуулах бөгөөд шаардлагатай тохиолдолд жагсан явах чиглэлийг өөрчлөх эрхтэй байна.

Засаг дарга дээр дурдсан хуулийн хугацааны дотор хариу мэдэгдээгүй бол зохион байгуулагч нь мэдэгдэлд дурдсан газарт, түүнд заасан хугацааны дотор жагсаал, цуглааныг зохион байгуулах эрхтэй байхаар жагсаал цуглаан хийх журмын тухай хуулинд⁴ нарийвчлан заасан байна.

Гэвч иргэдийн тайван замаар жагсаал, цуглаан хийх эрхийг ашиглан зөвшөөрөгдсөн газарт хуулийн дагуу явуулахгүй, хууль зөрчин улс төр хийх, бусдыг хууль бус халдлагад өдөөн турхирах, энгийн ард иргэдийн болон төрийн тангараг өргөсөн алба хаагчдын эрх чөлөөнд халдах, бусдын болон нийтийн эзэмшлийн эд хөрөнгийг эвдэн гэмтээх, устгах, шатаах, иргэдийн нэр төр, алдар хүнд, эрх чөлөөнд бүдүүлгээр, хууль бусаар халдах, олон нийтийн зорчих хэсгийг хаах, төрийн тусгай хамгаалалтын бүсэд дур зоргоор нэвтэрч танхайрах зэрэг нийгмийн гажууд үзэгдэл гарсаар байна. Тухайлбал: Улсын Их Хурлын ээлжит сонгуулийн нэгдсэн дүнг улс төрийн зарим нам хүчин хүлээн зөвшөөрөөгүйгээс үүдэлтэй жагсаал болж улмаар түүнийг зохион байгуулагчийн хяналтаас гарч 2008 оны 07-р сарын 01-ны өдөр болсон нийтийн эмх замбараагүй байдлыг дурдаж болно.

Монгол Улсын Үндсэн хуулинд эх орныхоо тусгаар тогтнолыг батлан хамгаалж, үндэсний аюулгүй байдал, нийгмийн дэг журмыг хангах нь төрийн үүрэг мөн.⁵ Мөн "Үндсэн хуулийн дэг журам, нийгмийн хууль ёсны тогтолцоо оршин тогтноход заналхийлсэн аливаа байгууллага, бүлэг хүний зохион байгуулалт бүхий хүч хэрэглэсэн хууль бус үйл ажиллагааны улмаас үүссэн нийтийн эмх замбараагүй байдлыг төрийн байгууллага эрх хэмжээнийхээ дотор ердийн арга хэрэгслээр тохинуулах боломжгүй болсон" үед үр дагаврыг нь арилгах, хүн ам, нийгмийн амьдралыг хэвийн болгохын тулд онц байдал зарлахыг холбогдох хуулинд тодорхой тусгасан байна⁶.

Мөн нийгмийн хэв журмыг сахин хамгаалах, гэмт хэрэгтэй тэмцэх, урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ авна.⁷

Хууль тогтоох, гүйцэтгэх, шүүх эрх мэдлийг хэрэгжүүлэгч байгууллагууд, нутгийн өөрөө удирдах байгууллагууд нь үндэсний аюулгүй байдлыг хангах зорилтыг Монгол Улсын Үндсэн хууль, энэ хууль болон бусад хууль тогтоомжид нийцүүлэн тус тусын бүрэн эрхийн хүрээнд хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.⁸

Үндэсний аюулгүй байдлын зөвлөл нь үндэсний аюулгүй байдлыг хангах төрийн бодлогыг хэрэгжүүлэх үүрэгтэй байгууллагад эрх хэмжээнийхээ дагуу үүрэг даалгавар өгөх, шаардлага тавих бүрэн эрхтэй⁹ гэж тус тус хууль болон эрх зүйн актуудад төр болон төрийн эрх бүхий байгууллагуудын эрх, үүргийг тодорхой заасан байна.

Цагдаагийн байгууллага нь шинэчлэн баталсан Цагдаагийн албаны тухай хуульд¹⁰ заасан үндсэн үүргийнхээ хүрээнд гудамж талбай, авто тээврийн хэрэгслийн зорчих хэсэгт жагсаал цуглаан, олон нийтийн эмх замбараагүй байдал үүссэн үед гэмт хэрэг, хэв журмын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх таслан зогсоох, иргэдийн амь нас, эрүүл мэнд, эд хөрөнгийн аюулгүй байдал, эрх, эрх

³ Жагсаал цуглаан хийх журмын тухай хуулийн 9-р зүйл

⁴ Жагсаал цуглаан хийх журмын тухай хуулийн 9-р зүйлийн 5 дахь хэсэг

⁵ МУ-ын Үндсэн хууль 11-р зүйлийн 1 дэх хэсэг

⁶ МУ-ын Үндсэн хууль 25-р зүйлийн 2 дахь хэсэг

⁷ МУ-ын Засгийн газрын тухай хууль 14-р зүйлийн 7 дахь хэсэг

⁸ МУ-ын Үндэсний аюулгүй байдлын тухай хуулийн 6-р зүйлийн 2 дахь хэсэг

⁹ МУ-ын Үндэсний аюулгүй байдлын тухай хуулийн 7-р зүйлийн 1.4 дэх хэсэг

¹⁰ 2017 оны 02-р сарын 09-ны өдөр шинэчлэн батлагдсан Цагдаагийн албаны тухай хуулийн 4-р зүйл

чөлөөг ханган ажиллах, зохион байгуулах үүрэгтэй.

Нийтийг хамарсан арга хэмжээ нь нийтийн эмх замбараагүй байдлаас ялгагдах гол онцлог нь тайван замаар болдогт оршино. Олон нийтийг хамарсан эмх замбараагүй байдал гэдэг нь нийгмийн хэв журмыг зөрчин олон нийтийн газарт нийгэм, олон нийтэд аюултай нөхцөл байдлыг үүсгэж буй үйлдлийг хэлнэ.¹¹

Нийтийг хамарсан арга хэмжээ ямарч нөхцөлд нийтийн эмх замбараагүй байдал болон өөрчлөгдөж болно. Тиймээс хаана, хэдийд, ямар зорилго, чиглэлтэй нийтийн эмх замбараагүй байдал үүсч болзошгүйг судлан Цагдаагийн байгууллагаас ажиллах шуурхай төлөвлөгөөнүүдийг хэд хэдэн хувилбараар боловсруулж байнгын бэлтгэлтэй байх нь чухал ач холбогдолтой юм.

Нийтийн эмх замбараагүй байдал нь онцгой нөхцөл байдлын нэг хэлбэр бөгөөд энэ талаархи ойлголтыг Цагдаагийн ерөнхий газрын даргын 2017 оны 12-р сарын 28-ны өдөр шинэчлэн батлагдсан Цагдаагийн байгууллагын үйл ажиллагааны журамд: Олныг хамарсан түйвээн үймүүлэх, эвдэн бусниулах, галдан шатаах, эд хөрөнгө устгах, галт зэвсэг, тэсэрч дэлбэрэх бодис хэрэглэх буюу төрийн төлөөлөгчийг зэвсэглэн эсэргүүцэх нөхцөл байдал гэж тодорхойлсон байна.¹²

Олон нийтийг хамарсан эмх замбараагүй байдал үүсч бий болсон тохиолдолд цагдаагийн байгууллагаас авч явуулах арга хэмжээг удирдахаар шуурхай удирдлагын штаб байгуулагдах бөгөөд түүнд зохион байгуулах, нөхцөл байдлыг үнэлэх, харилцан ажиллагааг хангах бүлгүүд багтана. Жагсаал цуглааныг албадан тараах, нийтийн эмх замбараагүй байдлын үеийн хамгаалалтыг Цагдаагийн төв байгууллагын даргын тушаалаар томилогдсон Шуурхай удирдлагын штаб /Цаашид “Удирдлагын штаб” гэнэ/ удирдаж, хяналт тавина. Уг штабын ажиллах чиг үүргийг Цагдаагийн төв байгууллагын дарга батална.¹³

Тусгай ажиллагаа гэдэг нь эмх замбараагүй байдал үүссэн үед нийгмийн хэв журам хамгаалах, аюулгүй байдлыг хангах, эд хөрөнгийг устгах, шатаах, тэсэлж дэлбэлэх гэмт этгээдүүдийг баривчлах зорилгоор цагдаагийн байгууллагаас явуулж буй тандан судлах, мөрдөн байцаалтын, гүйцэтгэх ажлын, урьдчилан сэргийлэх болон таслан зогсоох арга хэмжээний нэгдэл бөгөөд түүнийг шуурхай удирдлагын штабын даргын удирдлаганд зохион байгуулж явуулна.

Тусгай ажиллагааг эмх замбараагүй байдал хаана үүсэж бий болсноос шалтгаалан тодорхой газар нутаг, дүүрэг, хотын нутаг дэвсгэрийн хэмжээнд явуулна. Анх хуулинд зааснаар албан ёсны зөвшөөрөл авч зохион байгуулагдсан жагсаал, цуглаан нь явцдаа зорилго нь өөрчлөгдөж жагсаал цуглаан хийх журмын тухай хуульд¹⁴ заасан доорхи агуулга, шинжтэй болбол тус жагсаал, цуглааныг цаашид үргэлжлүүлэн хийхийг хориглосон байхаар тусгажээ. **Үүнийг тодотговол:**

- Дайн сурталчлах, үндэстэн ястны хооронд хагарал гаргах буюу үндэс угсаа,хэл, арьсны өнгө, нас, хүйс, нийгмийн гарал, байдал, шашин шүтлэгээр ялгаварлан гадуурхах, аллага, хядлага, хорлон сүйтгэх ажиллагаа явуулах, төрийн эрх мэдлийг хууль бус аргаар авахыг уриалах

- Үндэсний аюулгүй байдал, нийгмийн хэв журамд хохирол учруулж эмх замбараагүй байдал бий болгохоор бол гэжээ.

Эдгээр нөхцөл байдал нэгэнт бий болсон үед төр болон төрийн ба төрийн бус байгууллагууд нөхцөл байдалд үнэлэлт дүгнэлт өгөн өөр өөрийнхөө гүйцэтгэх эрх хэмжээ, үүргийнхээ хүрээнд харилцан хамтарч ажиллан гарч болох хохирол эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэх, нэгэнт гарсан тохиолдолд хор уршигийг нэмэгдүүлэхгүй байх арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэх шаардлагатай байна.

Энэхүү эрх, үүргийг нь Үндэсний аюулгүй байдлын тухай хуульд¹⁵ дараах байдлаар тусгасан байна. Үүнд:

1. Үндэсний аюулгүй байдлыг хангахад Улсын Их Хурал, Ерөнхийлөгч, Засгийн газрын бүрэн

¹¹Таванжин Д., “Монгол Улсын цагдаагийн эрх зүй”. УБ 2006 он.

¹²2017 оны 02-р сарын 28-ны өдөр шинэчлэн баталсан ЦБҮАЖ код-504 “Нийтийн эмх замбараагүй байдал үүссэн үед олон нийтийн аюулгүй байдлыг хангах журам”-ын 504.2 дахь хэсэг

¹³2017 оны 02-р сарын 28-ны өдөр шинэчлэн баталсан ЦБҮАЖ код-500 “Нийтийн хэв журам хамгаалах, олон нийтийн аюулгүй байдлыг хангах журам”-ын 500.6.1 дэх заалт

¹⁴ Жагсаал цуглаан хийх журмын тухай хуулийн 8-р зүйлийн 8.1 дэх хэсэг

¹⁵ Үндэсний аюулгүй байдлын тухай хуулийн 3-р бүлгийн 8-14-р зүйл

эрх

Улсын Их Хурал нь үндэсний аюулгүй байдлыг хангах төрийн бодлогыг тодорхойлж, Монгол Улсын үндэсний аюулгүй байдлын үзэл баримтлалыг батална.

Монгол Улсын Ерөнхийлөгч нь Үндэсний аюулгүй байдлын зөвлөлийн тэргүүний хувьд Үндсэн хууль, бусад хуулиар олгогдсон бүрэн эрхийнхээ хүрээнд үндэсний аюулгүй байдлыг хангах үйл ажиллагааг ерөнхий удирдлагаар хангаж, үндэсний аюулгүй байдлыг хангах асуудлаар холбогдох байгууллагуудын ажилтай танилцаж, чиглэл өгнө.

Монгол Улсын Засгийн газар нь үндэсний аюулгүй байдлыг хангах шаардлагатай арга хэмжээ авч хэрэгжүүлэх ажлыг зохион байгуулна.

2. Шүүх эрх мэдлийг хэрэгжүүлэгч байгууллагын оролцоо

Шүүх эрх мэдлийг хэрэгжүүлэгч байгууллага үндэсний аюулгүй байдалд хохирол учруулж болзошгүй гэмт хэргийн шинжтэй нөхцөл байдал үүсэхээс сэргэмжилж, энэ талаар үндэсний аюулгүй байдлыг хангах чиг үүрэгтэй албадад мэдээлэл, урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ авахуулах асуудлаар санал өгнө.

3. Нутгийн өөрөө удирдах байгууллагын оролцоо

Нутгийн өөрөө удирдах байгууллага төрийн бодлого, хууль тогтоомжид нийцүүлэн нутаг дэвсгэрийнхээ хэмжээнд үндэсний аюулгүй байдлыг хангах асуудлаар бодлого боловсруулан хэрэгжүүлэх ажлыг зохион байгуулж, биелэлтэд хяналт тавьж ажиллана.

4. Бүх шатны Засаг дарга нарын оролцоо

Бүх шатны Засаг дарга үндэсний аюулгүй байдалд хохирол учруулж болзошгүй үйл ажиллагаанаас сэргийлэх, таслан зогсоох, түүний шалтгаан, нөхцлийг судлан тогтоох, арилгах арга хэмжээ авч, энэ асуудлаар нутаг дэвсгэртээ байгаа үндэсний аюулгүй байдлыг хангах чиг үүрэгтэй албадад чиглэл өгч, холбогдох байгууллагад санал, хүсэлт тавина.

5. Төрийн байгууллага, албан тушаалтны оролцоо

Төрийн байгууллага, албан тушаалтан үндэсний аюулгүй байдлыг хангах асуудлаар Зөвлөлд санал, хүсэлтээ тавих эрхтэй.

6. Төрийн бус байгууллага, аж ахуйн нэгжийн оролцоо

Төрийн бус байгууллага, аж ахуйн нэгж үндэсний аюулгүй байдлыг хангахад дэмжлэг үзүүлж, үндэсний язгуур ашиг сонирхлыг дээдлэх үүрэгтэй.

Төрийн бус байгууллага, аж ахуйн нэгж үндэсний аюулгүй байдлыг хангах төрийн байгууллага, албан тушаалтанд санал, хүсэлтээ тавьж шийдвэрлүүлэх эрхтэй.

7. Иргэний оролцоо

Монгол Улсын иргэн үндэсний язгуур ашиг сонирхлоо дээдэлж, хуулиар тогтоосон үүргээ биелүүлэх, төр, байгууллага, хувь хүний нууцыг задруулахгүй байх үүрэгтэй.

Монгол Улсын иргэн үндэсний аюулгүй байдалд хохирол учруулж болзошгүй асуудлаар төрийн зохих байгууллага, албан тушаалтанд санал, гомдлоо тавьж шийдвэрлүүлэх эрхтэй гэж тус тус тусгайлан заажээ.

Цагдаагийн ерөнхий газрын даргын тушаалаар жагсаал цуглааныг албадан тараах, нийтийг хамарсан эмх замбараагүй байдлын үед цагдаагийн нийт бие бүрэлдэхүүнийг удирдах Шуурхай удирдлагын штаб байгуулагдан бусад төрийн байгууллагатай хамтарч оролцох бөгөөд энэ үедээ бусдын амь нас, эрүүл мэнд, эд хөрөнгө, барилга байгууламжийг гадны халдлагаас хамгаалах, гэмт этгээдийг баривчлах, хууль бус жагсаал цуглаанд оролцогчдын үйлдлийг түргэн шуурхай богино хугацаанд таслан зогсоох зорилгоор Цагдаагийн албаны тухай хуулинд¹⁶ заасан эрхийнхээ хүрээнд албадлагын тусгай арга хэмжээ буюу аминд халгүй зэвсэг /тусгай хэрэгсэл/-ийг хэрэглэдэг, ялангуяа олон хүнд нөлөөлөх тусгай хэрэгслийг ашигладаг тул алба хаагчдын албаны мэдлэг, хэрэглэх ур чадварыг сайжруулах шаардлагатай байна.

Мөн Үндэсний аюулгүй байдлын тухай хуульд заасны дагуу төр болон төрийн бусад байгууллага үүргээ биелүүлж шаардлагатай тохиолдолд хамтарч ажиллах, байгууллага хоорондын

¹⁶ 2017.02.09-ны өдөр шинэчлэн батлагдсан Цагдаагийн албаны тухай хуулийн 5-р бүлгийн 54-р зүйл

үйл ажиллагааны уялдаа холбоог сайжруулах, энэ чиглэлээр хамтарч нэгдсэн сургалт, дадлага хийх хэрэгтэй байна.

Санал

1. Жагсаал цуглаанаас үүсэлтэйгээр бий болж үндэсний аюулгүй байдал, нийгмийн хэв журамд хохирол учруулж нийтийн эмх замбараагүй байдал бий болсон үед төрийн байгууллагууд ялангуяа /Цагдаа, Тагнуул, Хил, Төрийн тусгай хамгаалалт, Онцгой байдал, Эмнэлэг, Засаг дарга, Нутгийн захиргааны байгууллага гэх мэт/ хамтарч ажиллах хэрэгцээ шаардлага нэн тэргүүнд байгаа тул энэ талаар нэгдсэн төлөвлөгөөг боловсруулан баталж улмаар биелэлтийг хангаж ажилласнаар байгууллага хоорондын харилцан хамтарч ажиллах нөхцөл бүрдэж хэн нь ямар үүрэг чиглэл, уялдаа холбоотойгоор тухайн ажиллагаанд оролцох нөхцөл байдал нь тодорхой болно.

2. Мөн дээр дурдсан байгууллагуудын хооронд хамтарсан нэгдсэн дадлага, сургалтыг зохион байгуулж явуулснаар үйл ажиллагаанд оролцож байгаа тухайн байгууллагын удирдлага, алба хаагчдын хамтын ажиллагаанд эерэг нөхцөл байдал бий болж шаардлагатай тохиолдолд үүргээ гүйцэтгэх мэдлэг, ур чадвар, дадлыг нэгдсэн байдлаар эзэмшсэн байна.

3. Цагдаагийн ерөнхий газрын даргын тушаалаар нийтийг эмх замбараагүй байдлын үед цагдаагийн нийт бие бүрэлдэхүүнийг удирдах Шуурхай удирдлагын штаб байгуулагдан штабын даргын шийдвэрээр олон хүнд нөлөөлөх тусгай хэрэгслийг хэрэглэх бөгөөд энэ ажиллагааг гардан зохион байгуулдаг алба, хэлтсийн алба хаагчдад сургалт, дадлагыг тухай бүр зохион байгуулж явуулснаар мэдлэг, ур чадвар нь төлөвшин тогтворжиж улмаар ажиллагааны үед хүчийг зөв тохируулан хэрэглэж эрхээ хэтрүүлэхгүй байх, хариуцсан ажил үүргээ хэвийн гүйцэтгэх нөхцөл бүрдэнэ.